

ASSEMBLEA DE DONES D'ENSENYAMENT

PROJECTE DE
«EL LLIBRE LILA DEL COLE»
(ELS DRETS DE LES ALUMNES)

BASES DEL LLIBRE LILA

- Les alumnes tenen dret a exigir drets específics, ja que, per circumstàncies socials i històriques, estan sotmeses a discriminacions específiques.

- Aquestes reivindicacions no lesionen, en cap aspecte, els drets dels alumnes, tot i que qüestionen els seus privilegis.

- Parlem de drets i no de deures perquè les obligacions són definides "convenientment" pels claustres "de professors" per la institució escolar i per la societat en general.

- Les alumnes tenen dret a un ensenyament no sexista. El sexisme és la diferent consideració dels sexes en detriment de la dona.

**AMB EL SILENCI
NO N'HI HA PROU
EL SILENCI ES
CÓMPLICE**

- Un ensenyament no sexista no significa simplement un ensenyament que no imposi el paper tradicional de la dona o que es limiti a callar sobre aquests temes. Un ensenyament no sexista és aquell que denuncia i destrueix la ideologia sexista que hi ha instal·lada als llibres de text, a les mentalitats i als comportaments de la institució escolar i la societat patriarcal.

- Les alumnes tenen dret a un ensenyament que no valori allò que és masculí com a normal, com a la norma a seguir. Un ensenyament d'aquest tipus nega la nostra identitat com a dones i ens discrimina precisament a través de la cultura.

Us heu plantejat mai les situacions de discriminació que vivim les dones des que entrem al procés educatiu?

- Al nostre llibre escolar figurem com un alumne.

- A la nostra documentació acadèmica som un nen, només tenim germans, sempre ens fa classe un professor, i firma els nostres butlletins el nostre pare o tutor.

- Es dirigeixen a nosaltres en masculí.

- Les imatges i el contingut dels llibres de text ens reclamen, des de la infantesa, com a mares, esposes o mestresses de casa.

- Les definicions del diccionari que fan referència a nosaltres són denigrants.

- Les Ciències "Naturals" consideren el nostre cos com una simple màquina reproductora.

- Quan rebem ''educació sexual'' trobem identificada la sexualitat i la reproducció.
- Cap llibre no ens explica el que hem fet les dones al llarg de la Història.
- Els missatges d'Ètica i de Religió perpetuen la doble moral existent, una per a les dones i una altra per als homes.
- Som objecte d'agressions físiques i verbals, que hem d'acceptar com una forma de relació natural. Si ens hi rebel·lem, ens expliquen que ''sempre ha estat així''; que ''no té cap importància'' etc. D'aquesta manera, es fomenta la nostra submissió i es va limitant la nostra capacitat de resposta i de crítica.

Us heu plantejat mai que aquesta forma sistemàtica d'amagar la realitat de la dona, és injusta, ens aliena de la nostra identitat i ens discrimina, precisament a través de la cultura?

Nota: Tret d'un curs sobre ''Sexisme a l'Ensenyament'' realitzat pel Colectivo de Escuela no Sexista de Madrid, a l'abril de 1985.

EL MODEL MASCULI COM A NORMA: LA TRAMPA DE LA IGUALTAT:

Totes sabem que en el món en què vivim s'ha establert una diferent consideració de l'home i de la dona. Diferent, no només perquè es planteja que són éssers biològicament diferents, sinó perquè sempre s'ha afirmat que l'home és superior. A l'home l'han encaminat sempre a dirigir -encara que només sigui la seva família- i a la dona, a obeir. L'home ha estat considerat un ser social i la dona un ser domèstic, destinada a la llar i a la reproducció. Aquest és un dels trets característics d'allò que s'anomena SOCIETAT PATRIARCAL.

No totes les dones s'han resignat a aquest paper, no totes l'han assumit. Amb més o menys fortuna, i més o menys reconeixement per part de la història oficial, moltes dones s'han rebel·lat contra aquesta submissió, a vegades, gairebé inconscientment, sense tenir consciència clara de la seva lluita i dels seus objectius i mitjans -aquest és el cas de les que la Inquisició anomenà bruixes, i de tantes i tantes dones anònimes-. A la darrereria del segle XIX la lluita es fa realment conscient i col·lectiva: grups de dones -les sufragistes angleses- comencen a reivindicar el seu dret al vot, el seu dret al treball, a la cultura...; reclamen la igualtat davant la llei, perquè la llei no les considera iguals.

Avui en dia sembla que tot ja està superat, però no és així. Ni s'ha aconseguit aquesta igualtat per la dona a escala mundial, ni, als llocs on la igualtat formal s'ha

aconseguit, està realment assumida en els nivells més normals de la vida quotidiana. Encara ens vénen amb el tòpic que hem de demostrar que som iguals i NO HEM DE DEMOSTRAR RES. (En tot cas els qui ens consideren inferiors haurien de "demostrar" la legitimitat de la seva actitud: els qui no accepten la dona per a una feina, els qui li paguen menys, els qui utilitzen la seva imatge o el seu cos per enriquir-se, els qui l'agredeixen.

Moltes dones estem posant en qüestió la igualtat de la qual se'ns parla actualment, perquè és una autèntica

TRAMPA:

significa que els homes continuïn imitant el model tradicional d'home (fred, calculador, dur, competitiu, agressiu...) i que les dones adomptem aquest mateix model (que siguem "iguals" a ells) si volem participar en món públic. Alhora, hem de continuar essent tal com ens imposa el model tradicional de dona -dòcils, passives, submisses...- a l'àmbit privat (a casa i a les relacions personals).

Davant de tot això, moltes dones diem que no volem ser "iguals". Continuem exigint la igualtat davant la llei -igualtat de drets- i ens continuem rebel·lant contra el model tradicional de dona, però rebutgem que això signifiqui que haguem d'imitar el model masculí que se'ns ofereix com a superior.

En resum: moltes dones diem que no volem ser "iguals" perquè ens adonem de la trampa de la doble discriminació, perquè si bé no volem seguir el model tradicional femení (la DISCRIMINACIÓ DE SEMPRE) tampoc no volem assumir el model masculí (la NOVA DISCRIMINACIÓ que ens nega com a dones) perquè ens sembla negatiu. Negatiu, no només per a nosaltres, sinó per a l'home i per a la humanitat en general.

Per a nosaltres el fet d'ÉSSER IGUALS significaria superar tots dos models, significaria tenir un marc de desenvolupament ampli i divers, no limitar-nos a reprimir uns aspectes de la personalitat per potenciar-ne uns altres: precisament aquells que des del model masculí es consideren els normals, els més vàlids, els que han de caracteritzar la persona.

Plantegem aquest problema en El Llibre Lila del Cole perquè l'escola transmet directament aquesta forma d'entendre la igualtat. I aquesta forma d'entendre la igualtat no només condiona de quina manera ens eduquen la forma de ser sinó també com hem de pensar, sentir, entendre el món i valorar la realitat.

L'escola, malgrat apareix com a transmissora neutra de coneixements, té una funció molt més ampla. Maria Izarra l'explica així:

Entiendo la escuela, en tanto que aparato educativo, como una institución que se ocupa, básicamente, de la transmisión de los valores imperantes a la sufrida población infantil.

La escuela es, en mi opinión, un aparato a través del cual se persigue la perpetuación, en las nuevas generaciones del orden y las estructuras sociales establecidas.

Frente a este papel, la transmisión de conocimientos, pretendida razón de ser de la educación escolar generalizada resulta socialmente secundaria.

La realidad así lo corrobora. El rol estrictamente académico de la escuela está claramente contestado desde unos índices imponentes de fracaso escolar.

No sucede así en el terreno ideológico, político y social, donde la institución escolar muestra su plena validez y efectividad."

Maria Izarra. Diciembre 1984.
Prólogo "Sexualidad en la Escuela"

Aquestes dues funcions de l'escola afecten la dona de forma específica :

En l'aspecte estrictament acadèmic es deixa de band tot allò referent a la dona, com si no existíssim, l'escola transmet una cultura centrada en l'home, des de l'home i per a l'home, una cultura

ANDROCÈNTRICA.

En l'aspecte de formació de la persona, l'escola reproduïx els comportaments, valors i actituds que discriminen socialment la dona. No ho fa pas directament, de forma clara o explícita, però ajuda a perpetuar-los perquè, entre altres raons, NO ELS CRITICA, perquè CALLA sobre aquests temes. L'escola -igual que la societat- valora com a positiu, com a objectiu allò que es relaciona amb el model tradicional d'home. Els valors masculins continuen essent la norma i el resultat és que :

d'una banda, la dona es considerada socialment secundària, inferior.

d'altra, l'alumna es veu obligada a imitar el model masculí per fugir d'aquesta inferioritat. Això fa que no es reconegui a sí mateixa com a dona, que es negui a sí mateixa la seva identitat.

Amb tot això no volem dir que l'escola és la que crea la discriminació però sí que volem dir que l'escola ajuda a mantenir-la perquè fa que sembli natural i acceptable.

L'objectiu d'aquest Llibre Lila del Cole és proporcionar unes bases per a l'anàlisi d'aquests problemes i ajudar a combatre'ls.

PER TOT AIXÒ:

LA MATERNITAT COM A EIX CENTRAL DE LA DISCRIMINACIÓ TRADICIONAL DE LA DONA

* 1- Ningú no té dret a inculcar a les alumnes la idea que la maternitat és la forma màxima de realització personal per a una dona.

2 - Les alumnes tenen dret a saber que els governs han manipulat la capacitat reproductora de les dones en favor d'interessos econòmics i polítics que no tenen en compte els drets de les dones. (Als països amb un índex de natalitat baix, aquesta es premia; als països superpoblats s'ha arribat, fins i tot, a la pràctica d'esterilitzacions forçades.)

3 - Les alumnes tenen dret a saber que la maternitat és una opció que com a dones poden prendre en el moment que més els convingui personalment, intel·lectual i professional

MATERNITAT LLIURE I DESITJADA

* 4- Les alumnes embarassades tenen dret a rebre informació i suport per part del centre contra la coacció que les porta al matrimoni, a deixar d'estudiar, a l'aïllament

LA ''IGUALTAT'' COM A EIX CENTRAL DE LA DISCRIMINACIÓ DE LA DONA

* 5- Les alumnes tenen dret a rebutjar que l'alliberament de la dona passi per imitar els comportament agressius o la falsa seguretat que proporcionen els ''valors'' masculins.

6- Les alumnes tenen dret a refusar que els imposin uns models que els negen la possibilitat de buscar lliurement la seva pròpia identitat.

7- Ningú no té dret a inculcar a les alumnes la passió pel triomf o la por al fracàs, "valors" masculins que rebutgem.

**NO VOLEM
SER IGUALS**

8- Les alumnes tenen dret a rebutjar com valor l'exercici del poder, perquè el poder només es pot exercir sotmetent uns/unes altres.

9- Les alumnes tenen dret a refusar que els imposin la submissió, la docilitat o la passivitat o que els fomentin la inseguretats.

**...A CAP
MODEL**

10- Ningú no té dret a dir-te que el fet de mostrar els sentiments, la sensibilitat o la tendresa són signes de feblesa o de blederia.

11- Ningú no té dret a dir-te que el fet de mostrar rebel·lia, indignació o fermesa són signe de masculinitat.

12- Les alumnes tenen dret a un ensenyament que valori i impulsi el grup, la col·laboració i la solidaritat, en contraposició a l'individualisme, la competitivitat i la insolidaritat que dominen tant a l'escola com a la societat patriarcal en què vivim.

13- Les alumnes tenen dret a organitzar-se amb altres dones i a lluitar amb totes les persones que, des de diferents punts de vista, vulguin acabar amb un món d'opressors /oprimides, explotadors /explotades, superiors/ inferiors, forts/febles...

**SOLIDARITAT
AMB
LES DONES**

14- Les alumnes tenen dret a exigir en qualsevol lloc i en qualsevol moment un nou espai i uns nous continguts on les diferències siguin enriquidores i no limitadores.

15- Les alumnes tenen dret a una educació en la llibertat, dignitat i respecte.

16- Ser respectades no vol dir "ser protegides": les alumnes tenen dret a rebutjar el PATERNALISME que els fa dèbils i els impideix el desenvolupament de llur personalitat.

17- Les alumnes tenen dret a un ensenyament que les condueixi a l'autoafirmació i a l'autoestima.

EL LLENGUATGE TAMBÈ ÈS SEXISTA

Som crítiques amb el llenguatge perquè és discriminatori amb la dona, l'amaga i la menysprea.

L'aprenentatge es realitza fonamentalment per mitjà del llenguatge i, si observem amb atenció el ús que se'n fa, tant a la societat en general com a l'escola, descobrirem quins aspectes emfasitza l'educació, quins ignora o amaga i com ens discrimina.

A) EL LLENGUATGE DISCRIMINA LA DONA

Habitualment a les definicions i explicacions s'utilitza el gènere masculí: quan es fa referència a un grup d'éssers diferenciats sexualment es fa servir gairebé sempre el masculí (els homes prehistòrics, els alumnes, els romans...), i, si preguntem el perquè ens diuen que és "allò normal" en tota generalització, que es dona per suposat la inclusió del gènere femení i que així s'economitza el llenguatge ("s'estalvia temps"). Tanmateix, és inevitable la sospita que aquest "estalvi de temps" és més discriminador que útil. No és una casualitat que el gènere generalitzador sigui el masculí, fins i tot quan el nombre d'elements masculins d'un grup és inferior al de femenins (p.e. "els alumnes en una classe de 20 noies i 3 nois").

La sospita augmenta si analitzem quan s'usa el masculí i el femení diferenciats, perquè fins i tot en aquests casos la diferenciació serveix per continuar discriminant la dona, no per valorar-la: p.e. "els metges i les infermeres", "els caps i les secretàries", és que no hi ha dones metgesses i caps, i homes infermers i secretaris?. A més, és curiós observar que en les professions tradicionalment femenines i considerades de "segona categoria" (cuinera, infermera, hostessa, llevadora...) no s'utilitza el masculí corresponent quan és l'home qui les exerceix, sinó que es sol crear un terme més tècnic i "prestigiós" (auxiliar de vol, ATS...) o, si s'utilitza el masculí corresponent com cuiner o perruquer se'l carrega d'un matís artístic o creatiu que mancava a la forma femenina.

ELS NENS
ELS HOMES
ELS EXPERTS
ELS ARTISTES
ELS USUARIS
ELS CANDIDATS
ELS REVOLUCIONARIS
ELS CAPITANS
ELS GOVERNANTS

B) EL LLENGUATGE OCULTA LA DONA

Aprofundint més en l'argument de la generalització i la inclusió arribem a descobrir que és fals, és mentida: en la majoria dels casos no es generalitza en masculí incloent-hi el femení, sinó tot el contrari, excloent-lo totalment fins a fer-lo desaparèixer, com si no existís. Observeu, si no, quantes vegades el llenguatge dels llibres d'Història exclou impunement les dones: 'A Atenes, tots els ciutadans votaven', 'La Revolució Francesa va proclamar la igualtat de tots els homes davant la llei'... És que això inclou les dones? Es que votaven les dones a Grècia i aconseguiren la igualtat després de la Revolució Francesa?.

Aquest aspecte concret de l'ocultació de la dona al llenguatge és més problemàtic del que sembla: crea ambigüitat, de forma que les dones no sabem quan estem incloseas i quan no. A més, és una ambigüitat que es resoldria amb un ús no genèric de certs masculins (p.e. la frase: 'Hobbes planteja que l'home es mou fonamentalment pel desig de poder', hem de suposar que també parla de les dones? Amb quin dret es permet que pugui interpretar-se com a genèric?.

També podem trobar-nos amb un text, com cita Mesequer, que comença dient: 'Els antics egipcis habitaven la vall del Nil, les seves mullers acostumaven a...'. En principi sembla que el terme egipcis inclou dones i homes, però amb la segona frase veiem que es referia solament als homes, que no incloïa les dones. Aquest ús del llenguatge és tan freqüent que no el notem, i fa que inconscientment identifiquem el gènere masculí amb 'persona' i que la dona quedi fora d'aquesta identificació, oblidada.

L'ocultació de la dona en el llenguatge influeix en el nostre pensament de forma determinant, de manera que no és sorprenent que frases com 'els nens del Tercer Món...' o 'els pobres del cinturó de la gran ciutat...' despertin en la imaginació nens barons o pobres que no són dones quan, en teoria, el terme genèric ens hi inclou. (Analitzem, sinó, l'exemple contrari: la paraula 'balena' es refereix tanta la femella de l'espècie com al mascle, però, qui s'imagina una balena mascle quan usa aquest terme?; el mascle ha desaparegut inconscientment de la nostra ment per l'ús del llenguatge.

C) EL LLENGUATGE MENYSPREA LES DONES

Si continuem analitzant críticament el llenguatge, anirem desenmascarant aspectes discriminatoris que, com els anteriors, a primera vista, per costum, ens semblen 'normals'. En molts aspectes el llenguatge amaga un marcat menyspreu per les dones, que ha de ser denunciat i revisat.

Al diccionari trobem que moltes de les acepcions femenines dels termes són vexatòries.

Per exemple, al Diccionari de Sinònims i Antònims de S. Pey: 'cortesà': palatí, gentil home/'cortesana':hetera prostituta. 'mundà': terrenal, temporal / 'mundana': prostituta.

Al Diccionari Pompeu Fabra: 'home': individu mascle de l'espècie humana (op. a dona); especialment el qui ha arribat a l'edat adulta o viril(op. a noi) Entre els usos del terme trobem: Un home de bé. Un home de cor. Un home de talent. Un home de merit.Un home de gust.Un home de'honor. Un home de lletres, de negocis.Un home de món. 'dona': persona del sexe femení. Especialment la qui ha arribat a l'edat de la pubertat (op. a nena), i més especialment la casada o d'edat madur (per op. a noia).Entre els usos del terme trobem: Fer-se dona de sa casa. Dona homenenca, de temperament, posats, etc. d'home. La nena bona. Tinc la dona malalta. Vaig anar-hi amb la dona.

Al Diccionari castellà trobem les següents definicions: 'verdulero':hombre que vende verdura/'verdulera': desvergonzada. 'fulano': persona indeterminada. /'fulana': ramera. 'mancebo': hombre menor de 18 años./ 'manceba': concubina.

El Diccionari Anaya assenyala com a sinònims de 'hombre' persona, sujeto activo, varón, mascho; com a sinònims de 'mujer' cónyuge, costilla, puta, ramera.

En el llenguatge col.loquial també es pot denunciar l'ús de girs que són clars exponents de menyspreu per les dones: 'Dona havies de ser', 'Amb les dones ja se sap', 'Coses de dones'. O, frases com ara: 'Sembleu senyoretetes' que s'utilitzen com a insult per als joves.

En resum, la llista de discriminacions sexistes que amaga el llenguatge és interminable, i resultarà difícil canviar-lo perquè els hàbits donen a les paraules un caràcter espontani, inofensiu i 'natural', que sembla justificar a qui les usa.

Malgrat això, com a dona i com a feminista, tens dret a exigir la revisió del llenguatge, a posar-lo en qüestió i a demanar explicacions sempre que ho consideris necessari. Segurament, hauran de canviar molt les coses perquè l'ús del llenguatge canviï positivament per a les dones, però qualsevol crida d'atenció, qualsevol reflexió al respecte, accelerarà el procés. I això sí que, veritablement, ens estalviarà temps.

ANÀLISI DE DOS ASPECTES DELS LLIBRES DE TEXT QUE ENS DISCRIMINEN

Com a il·lustració de la importància que té el llenguatge a l'hora d'inculcar-nos una forma de pensar i de veure el món, observem els següents exemples.

Els llibres d'Història oculten totalment la dona. L'espai que li dediquen no és superior al cinc per cent. La seva participació a la Història, la seva història social i la seva lluita per l'alliberament, queda en gran part suprimida. Les dones participaren en els preparatius i en els esclats de les revolucions, i AIXÒ ENS HO AMAGUEN. Decenes de milers de dones fóren violades i torturades en les guerres o víctimes de les persecucions de bruixes... I AIXÒ ENS HO AMAGUEN. El sufragi universal no fou universal fins el segle XX a la majoria dels països. Només l'esforç i la lluita de les dones aconseguí la igualtat davant la llei i el dret al vot... I AIXÒ ENS HO AMAGUEN.

I ens amaguen també allò específic de la història social de la dona: el seu doble treball en totes les èpoques; el seu treball en la cura dels fills i del món domèstic i el seu treball, al mateix temps, de recol·lectora, camperola, obrera... Aquesta realitat, que anomenem DOBLE EXPLOTACIÓ, tampoc no està present als llibres d'Història.

Amb aquesta ocultació de la dona, la Història esdevé una autocelebració de l'home. És el resultat de les seves gestes i la glorificació dels valors masculins. La dona queda al marge, aïllada. No té models femenins, no es pot referir a res per posar en continuïtat la seva experiència personal amb el passat.

Quan no s'oculta a les dones, en els llibres de text en què "sortim", el tractament que ens donen és el següent:

Hi ha llibres de text que segueixen plantejant la dona en el seu paper tradicional (de "mestressa" de casa, esposa i mare), però, afortunadament, ja en queden pocs d'aquests.

Hi ha llibres de text més "moderns", en els que el paper tradicional de la dona s'ha substituït per algunes professions com venedora, infermera, secretària o mestre, però mai apareix en un paper, per exemple, de metgessa o advocadessa, com si els autors i editors de llibres s'entossudissin a continuar reservant al sexe masculí les professions que requereixen una formació superior. Això resulta encara més paradoxal si tenim en compte que, actualment, estadísticament, estudien moltes d'aquestes carreres superiors tantes dones com homes.

Per una altra banda, en cap d'aquests llibres ens expliquen quina és la veritable realitat de la dona. Quan la presenten a casa, no presenten també els problemes que aquest tipus de treball comporta, la soletat i l'aïllament

en que es troba, el tipus de vivències i de sentiments del seu món tancat i infravalorat, la seva dependència econòmica. Quan la presenten com a treballadora asalariada, 'obliden' el que li costa trobar feina, el que li succeeix si té filles o fills o el que se li exigeix, en algunes professions, respecte a la seva presència i forma de vestir. Quan la presenten en les seves relacions personals, no recullen les seves aspiracions afectives, la seva forma de veure el món.

I, per acabar, en aquests llibres de text, mai no s'analitzen les causes de la situació de la dona, sinó que simplement, pretenen fer-nos creure que aquesta situació es pateix per 'causes naturals', com si no pogués ser d'una altra manera.

PER TOT AIXÓ:

18- Les alumnes tenen dret a ser reconegudes com a tals; a que la documentació acadèmica (llibre escolar, fitxes, ERPAS etc.) contempli l'ús del femení i el masculí, tant respecte a elles com pel que fa a mares i professors.

19- Les alumnes tenen dret a demanar que no es dirigeixin a elles en masculí. Que es parli de 'voluntàries' i 'voluntaris', 'delegades' i 'delegats'.

20- Les alumnes tenen dret a reclamar la utilització a classe de termes generalitzadors, quan n'hi ha ('persones', 'gent' en lloc d' 'homes') i a l'explicitació d'ambdós gèneres, quan no hi ha termes neutres. ('franceses', 'francesos')

**NO
ES
IMPOSSIBLE**

En alguns països de parla anglesa s'ha aconseguit ja un cert èxit en aquest terreny. Paraules com "postman" o "chairman" s'han duplicat amb "postwoman" i "chairwoman". També s'han deixat de banda algunes formes masculines per adoptar les formes neutres corresponents: per exemple, "spokesman" ha esdevingut "spokesperson".

21- Les alumnes tenen dret a rebutjar l'ús de tòpics i dites que són ofensives per a les dones, malgrat que l'ús freqüent en el llenguatge quotidià

les faci aparentment innocents.

22- Les alumnes tenen dret a rebutjar preguntes discriminatòries com ara: "senyora o senyoreta?", perquè defineixen la dona en funció d'una altra persona, l'home.

23- Les alumnes tenen dret a protestar per l'ús despectiu que es fa, en moltes ocasions, del terme "senyoreta" o d'altres termes en femení.

24- Les alumnes tenen dret a denunciar l'ocultació de la dona en el llenguatge escolar i a reivindicar la seva presència. Tenen dret a:

- preguntar per la situació de la dona en qualsevol època històrica.
- ser informades sobre la consideració de la dona en filosofia, ètica etc.
- saber la realitat actual de la dona en geografia econòmica i humana.
- analitzar el tractament de la dona a les ciències, l'art, la literatura, la religió etc.
- plantejar, a les classes d'idioma, que s'ensenyi l'ús del femení amb la mateixa intensitat que el masculí.
- etc.,etc.,etc.

25- Les alumnes tenen dret que la institució escolar SELECCIONI els llibres de text de totes les matèries amb un criteri antisexista.

26- Les alumnes tenen dret que desapareguin per sempre dels centres d'ensenyament els llibres que presenten la vida quotidiana de la dona d'una forma tòpicament discriminatòria:

- fent les feines domèstiques, mentre l'home apareix, per exemple, a l'oficina.
- tenint cura de les criatures, el pare de les quals llegeix el diari.
- somiant un amor, mentre el personatge masculí apareix envoltat de dones que l'admoren.
- passiva i sense vitalitat...

27- Les alumnes tenen dret que tot el material escolar i extraescolar (pel·lícules, videos, còmics, diapositives, fotografies, etc.) no presenti un model estereotipat de dona en cap dels aspectes. Que la dona

aparegui com a nena, jove, adulta i vella, amb la mateixa serietat amb què es tracten aquestes etapes de la vida de l'home.

-que no aparegui la ''vella rondnaire'' com a contrapunt de l'avi.

-que no aparegui la ''nena beneïta de la qual se'n riu el nen entremaliat.

-que no aparegui la dona adulta com si ja no tingués futur, mentre l'home continua fent projectes.

28- Les alumnes tenen dret que no es menyprei la dona culta en CAP ASPECTE; en cap terreny de l'activitat escolar. Tenen dret a que s'eradiqui el tòpic de la nena lletja i saberuda; de la científica que en realitat fuig de la vida; de la professional amb èxit, però masculina, despreciada pels homes; de l'escriptora condemnada a la soletat.

29- Les alumnes tenen dret a conèixer obres i textos de dones escriptores i a analitzar l'obra d'autores que han marcat fites importants en la lluita contra la dominació de la dona: Simone de Beauvoir, Virginia Wolf, etc.

30- Els centres d'ensenyament tenen dret a reivindicar noms de dones .

AGRESSIONS DE LES ALUMNES A L'ESCOLA

A la societat les dones patim agressions específiques pel fet de ser dones. Fins ara només es denunciaven algunes violacions, però hi ha altres agressions que es comencen a denunciar.

A l'institut o a l'escola, en general, les alumnes també reben agressions. Aquestes van des de la simple ''brometa'' de mal gust, que un company et treu el passador que portes al cabell i no et fa cap gràcia; fins a la violació. Passant per ridiculitzacions, insults, dibuixos ofensius, grapejades, cops i altres manifestacions de masclisme i brutatitat.

Tot aquest seguit d'agressions fan que les alumnes o bé assumeixin el paper de dona objecte, o bé se sentin insegures i rebutgin el seu cos, intentant seguir comportaments aparentment progressos o imitant actituds masculines per ser acceptades.

PER TOT AIXÓ:

31- Les alumnes tenen dret a no admetre paraules, cartells, pintades, grafitis etc. que facin referència al seu cos de forma ofensiva.

32- Les alumnes tenen dret a oposar-se a les al·lusions o intervencions discriminatòries.

**LA DIFERÈNCIA
ENTRE UNA
AGRESSIÓ I
UNA BROMA ES...**

33- Les alumnes tenen dret que ningú no es fiqui amb el seu cos, la seva forma de vestir, de caminar, de seure, el seu pentinat... ni amb les seves relacions.

34- Les alumnes tenen dret a oposar-se a determinats jocs i concursos festius (p.e. elecció de miss) pel que suposen de desvalorització i ofensa, ja que mantenen l'estereotip de dona objecte.

35- Les alumnes tenen dret que desapareguin totalment, a la classe d'Educació Física, les ridiculitzacions i burles que sovint pateixen. Que desapareguin totalment insults com ''bleda'', ''inútil'', ''gorda'' que reben quan mostren dificultat en certs jocs o exercicis imposats des d'un model de gimnàstica competitiu, lluny del desenvolupament harmònic del cos amb respecte per peculiaritats individuals.

36- Les alumnes tenen dret a disfrutar del pati i del camp d'esports. Per tant, poden negar-se a ser relegades a un racó perquè els seus companys juguen a futbol.

**...QUE UNA BROMA
ET FA GRACIA I
UNA AGRESSIÓ NO.**

37- Les alumnes tenen dret a denunciar qualsevol agressió verbal o física de companys i també de professors.

38- Les alumnes tenen dret a sospitar de certes actituds ''seductores'' d'alguns professors que aprofiten el seu estatus i el seu poder per aconseguir una relació amb elles que no es donaria en condicions igualitàries.

39- Les alumnes tenen dret a rebre informació sobre què és la violació i l'abús sexual. Tenen dret a saber que es pot ser objecte d'abús o violació també per part del ''novio'', el marit, el pare, un professor o un amic.

40- Les alumnes tenen dret a ser informades del que s'ha de fer en totes aquestes situacions i de la forma de denunciar-les.

**CAP AGRESSIÓ
SENSE DENUNCIA!**

41- Les alumnes copejades o vexades per pares o tutors tenen dret a un ajut especial per part del centre.

42- Les alumnes tenen dret a exigir la intervenció de totes les instàncies escolars (tutoria, prefectura d'estudis, direcció, consell escolar, inspecció etc.) i ciutadanes per demanar responsabilitats legals als agressors.

43- Les alumnes tenen dret a organitzar-se autònomament per tal de defensar-se i fer front a les agressions de què són objecte a classe i a l'escola en general.

ORIENTACIÓ PROFESSIONAL:

L'educació té una conseqüència directa en el futur professional de les persones. Tanmateix, l'accés de les dones a l'educació no s'ha vist acompanyat d'un augment significatiu de l'accés a llocs de treball ben remunerats i de prestigi. Nombroses estadístiques mostren avui que les dones aconseguixen resultats escolars superiors als dels nois a l'etapa de l'ensenyament primari i secundari. Malgrat aquests resultats les noies no accedeixen al món laboral en igualtat de condicions que els nois.

L'acció del professorat a favor de les alumnes és un requisit indispensable per poder realitzar una orientació professional eficaç i no discriminatòria.

PER TOT AIXÓ:

44- Les alumnes tenen dret a una informació sobre totes les sortides professionals i totes les carreres superiors.

45- Ningú no té dret a limitar les aspiracions professionals de les alumnes manifestant desconfiança en les seves possibilitats, pel fet de ser dones.

**NO HI HA CAP
TREBALL QUE NO
PUGUI SER FET
PER UNA DONA**

46- Les alumnes tenen dret a protestar cada vegada que apareguin als llibres, textos, dibuixos etc. els títols o noms de professions adreçats a homes i dones marcant una categoria diferent, com p. e. infermera/metge, perquè limita inconscientment les expectatives professionals de les noies.

47- Les alumnes tenen dret a sentir-se incloses en tot tipus de demanda de treball, oposicions, anuncis, etc. malgrat que estiguin redactats en masculí. (Fins i tot, la Constitució afirma que ningú pot discriminar per raó de sexe.)

48- Les alumnes tenen dret que els ensanyin que no estan 'per naturalesa' condicionades a ocupar-se del treball domèstic, ni més capacitades que els homes per fer-ho.

**A CASA, TOTHOM
ES RESPONSABLE
DEL TREBALL
DOMESTIC**

49- Les alumnes tenen dret a conèixer el que significa el treball domèstic i la doble explotació: la dona, que ja té una feina fora de casa i continua essent l'única responsable del treball domèstic generat pels membres de la família.

50- En aquest sentit, les alumnes tenen dret a protestar cada vegada que, des de l'escola, es faci referència a les mares com les úniques responsables del treball domèstic ja que s'ha d'exigir que aquest treball sigui compartit per pares i germans.

51- Les alumnes tenen dret a saber que les dones són les que reben més directament les pressions del mercat de treball, en moments de crisi econòmica l'obliguen a tornar a la llar i en períodes d'expansió la reclamen com a mà d'obra, generalment, poc qualificada.

**“EL REPOSO DEL GUERRERO...
QUE LO SEA SU ESCUDERO”**

52- Ningú a l'escola té dret a encaminar les alumnes cap al matrimoni, obstaculitzant les seves aspiracions professionals i intel·lectuals. L'escola no pot orientar a les alumnes perquè siguin esposes i mares.

53- Les alumnes tenen dret que els facilitin l'accés a l'opció laboral o d'estudi que hagin triat.

54- Les alumnes tenen dret que es potencïin des de l'escola programes d'acció positiva que fomentin la idea de la necessitat i el dret a la independència econòmica i l'accés a totes les feines, com a primer pas per arribar al món laboral en igualtat de condicions amb els nois.

SEXUALITAT

La nostra societat aparentment prohibeix parlar de sexe; diem "aparentment" perquè de forma sistemàtica i continua tots els mitjans de comunicació (cine, televisió, revistes) i institucions com la família o l'escola ens inculquen una concepció de la sexualitat que assumim des de la infantesa i que les dones acabem vivint com l'únic possible i "natural": una concepció de la sexualitat segons la qual és -sobretot per a la dona- un vehicle per a la reproducció. Tot i que, més soterradament i menys directa que fa uns anys, aquest model continua incidint actualment.

No resulta estrany, doncs, que aquesta concepció sexual que ens impose es caracteritzi pel fet de presentar sempre com única relació possible l'heterosexual (relació sexual home-dona) i una heterosexualitat en la que la màxima expressió es el coit (penetració del penis en la vagina). Com a conseqüència, condemnen i oculten totes aquelles pràctiques no encaminades a la reproducció, des de l'us d'anticonceptius fins a l'homosexualitat, passant per la masturbació o els contactes sexuals no coitals.

A les dones, aquest model que la societat ens imposa, ens afecta de forma específica i ens perjudica en particular:

- En primer lloc perquè lligant la sexualitat a la reproducció es valora només el penis i la vagina i s'oculta l'existència del clítoris (l'òrgà amb el qual l'home assoleix major plaer és el penis, però en la dona, no és la vagina bàsicament la que aconsegueix aquesta funció, sinó el clítoris). S'ignora, doncs, la sexualitat de la dona, i es prioritza la de l'home (la dona no pot ser subjecte sexual i experimentar plaer, és considerada objecte sexual dels homes).

- Afavoreix la iniciativa i l'activitat sexual en l'home i relega i condemna la dona a la passivitat. Passivitat que es manifesta en tots els aspectes de les relacions entre dones i homes: l'home és educat per a l'activitat (per mirar, besar, tocar...) i la dona per ser passiva (ser mirada, besada ...). La dona ha d'estar al servei de les apetències sexuals de l'home i és "la culpable" de despertar el desig masculí (per aquesta raó en

alguns llocs ens obliguen a anar completament tapades, per no "incitar" i en altres llocs més pròxims, en denunciar una violació, ens pregunten com anàvem vestides i a quina hora succeí).

- Es considera insòlita la masturbació en les dones. Al nen, des de ben petit, li fan adonar-se del seu penis, a la nena ningú no li ensenya el seu clítoris; al noi adolescent li parlen de la masturbació, encara que sigui per prohibir-la-hi, a la noia adolescent, no. A la noia, en canvi, li ensenyen a sentir-se insegura i incòmoda amb el seu propi cos: no s'atreveix en moltes ocasions a posar-se un tàmpax quan té la regla, a causa de mites i tradicions ancestrals que li impedeixen també conèixer el seu cos i autoexplorar-se. Succeeix, per tant, que moltes vegades es dóna la circumstància paradoxal que la nostra sexualitat i el nostre cos és descobert per un altre abans que per nosaltres mateixes.

- El fet que l'única forma de relació sexual admesa sigui el coit, ens fa viure a les dones una sexualitat angoixant.

POR a l'embaràs

OBLIGACIO d'adoptar mesures anticonceptives.

ACCEPTACIO d'una maternitat NO DESITJADA

NECESSITAT no desitjada d'avortar

AQUEST MODEL
ENS NEGA EL PLAER
FRENA LA NOSTRA VIDA EROTICA
ENS SOTMET A LA SEXUALITAT DE L'ALTRE

PER TOT AIXÓ:

55- Ningú no té dret té dret a transmetre a les alumnes cap tipus de comportament sexual que no es fonamenti en la llibertat i el respecte a sí mateixes i a l'altre/a.

56- Les alumnes tenen dret a rebutjar el model sexual que la societat masclista ens imposa i que és considerat com únic i natural, tot i que va dirigit exclusivament a satisfer la sexualitat masculina.

57- Les alumnes tenen dret a denunciar i a rebutjar un model eròtic imposat pel cine i la TV que llança un tipus de dona irreal que ret culte a la vanitat del mascle. Com que

la realitat de la sexualitat de la dona no correspon al model i la dona no s'atreveix a mostrar la seva insatisfacció, en certes ocasions, fingeix l'orgasme 'per evitar ser rebutjada', 'per no ferir-lo', 'perquè no la considerin frígida, inexperta o problemàtica' o simplement per desconeixement de la pròpia sexualitat. En aquest sentit, les alumnes tenen dret a saber:

- Que fingir plaer i mostrar-se satisfeta quan no s'hi està no serveix per a res.

- Que el fet d'intentar comunicar-se, parlar dels gustos personals, de les inhibicions i de les pors, és l'únic camí per aconseguir una sexualitat lliure, sana i satisfactòria.

- Que no existeixen dones frígides; aquest qualificatiu és un escut que certs homes han utilitzat per no preocupar-se de la sexualitat de la seva companya.

58- Les alumnes tenen dret a una informació sexual sense coaccions, que denunciï els prejudicis, mites i tabús que envolten en l'actualitat les vivències sexuals.

- Les alumnes tenen dret que els parlin del seu propi cos, de l'existència - per exemple - del clítoris i de la resta de les zones erògenes que possibiliten obtenir plaer en les relacions sexuals.

- Les alumnes tenen dret a saber que la masturbació és un mitjà legítim d'autosatisfacció sexual.

- Les alumnes tenen dret a saber que les relacions sexuals no es limiten a la realització del coit i que les altres pràctiques sexuals són igualment completes i satisfactòries.

DRET AL PROPI COS

- . a conèixer-lo
- . a sentir-lo
- . que no sigui sotmés

59- Quant a anticonceptius, les alumnes tenen dret a saber:

- Que existeixen anticonceptius per a l'home (de moment, el condó) i per a la dona.

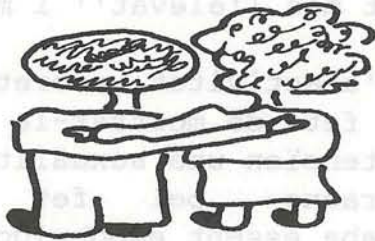
- Que a cada dona li convé un tipus d'anticonceptiu determinat i que és convenient que els usin amb assessorament mèdic.

- Que es poden mantenir relacions sexuals i realitzar coits quan es té la regla i que en aquests moments hi ha molt poques probabilitats de quedar-se embarassada, però no és impossible.

- Que l'anomenada 'marxa enrera' (l'home retira el penis de la vagina abans de l'ejaculació) no és, en absolut, una mesura anticonceptiva eficaç.

- Que existeixen Centres de Planning on poden anar per a qualsevol consulta al respecte.

60- Les alumnes tenen dret a una informació no deformada sobre el que és la interrupció voluntària de l'embaràs. Tenen dret a saber que l'avortament és l'últim recurs que té la dona per evitar un embaràs no desitjat. Les alumnes tenen dret a denunciar la hipocresia de determinats grups socials que condemnen l'avortament com a pràctica criminal i alhora condemnen l'ús d'anticonceptius i l'esterilització voluntària tant de dones com d'homes. Critiquen, també, els programes d'informació que es desenvolupen en alguns centres i justifiquen una ideologia que sotmet la dona a l'home i afavoreix, en definitiva, els embarassos no desitjats.

AVORTAMENT LLIURE I GRATUI

61- Les alumnes tenen dret a saber que qualsevol forma de relació sexual pot ser plenament satisfactòria si es viu sense restriccions i sense "tabus".

62- Les alumnes tenen dret a saber que, de la mateixa manera que hi ha dones que es consideren heterosexuales, hi ha unes altres dones que es consideren lesbianes, o dones que es consideren bisexuals.

63- Per tant, Les alumnes tenen dret a escollir lliurement la seva vida sexual i mantenir les relacions que desitgin.

DRET A LA SEXUALITAT

- . pròpia
- . lliure
- . satisfactòria

64- Les alumnes tenen dret a una sexualitat pròpia, lliure i sense coaccions. Totes les alumnes tenen dret a saber que només han de mantenir una relació sexual quan els vingui de gust i en cap moment per respondre a un model prefixat o per por a l'opinió dominant (a l'opinió, per exemple, que ens considera "rars", "estretes" o "antiquades" quan no volem relacionar-nos sexualment amb algú).

SEXUALITAT I AFECTIVITAT:

65- Les alumnes tenen dret a saber que vivim en una societat on la sexualitat està escindida de l'afectivitat. Aquesta escissió es presenta de manera diferent en les dones i en els homes:

- A les dones, com hem vist, ens limiten la nostra vida sexual i ens fan sublimar-la en l'afectivitat, el desig sexual es transmet inconscientment cap a l'emoció afectiva, considerada un sentiment més "elevat" i més d'acord amb "la femineïtat".

- Als homes els inhibeixen l'afectivitat, sobretot la possibilitat de mostrar-la (el fet de mostrar-la es considera poc "masculí") i els potencien una sexualitat que, -entre moltes altres raons- pel fet de deslligar-se de l'afectivitat, acaba essent empobridora per a ells i objectualitzadora i agressiva per a les dones (l'existència de la prostitució n'és un cas extrem i clar).

66- Les alumnes tenen dret a rebutjar tant la sexualitat sublimada en la dimensió afectiva, com la sexualitat escindida de l'afectivitat. Les alumnes tenen dret a reivindicar una sexualitat afectiva i/o una afectivitat sexualitzada.

LES DONES PER AMOR

TREBALLEN PER AL SEU MARIT
O COMPANYY I FILLS/ES
OBLIDEN ELS SEUS INTERESSOS
DEIXEN LES SEVES AMISTATS

67- Les alumnes tenen dret a saber que les relacions amoroses (-afectives-sexuals) a la nostra societat són relacions desiguals: l'home, a pesar de l'amor, pot dedicar-se a pensar, a crear, té temps d'oci...; les dones, per amor, perden la seva pròpia identitat, obliden els seus interessos, i inverteixen totes les seves energies en marits (o companys), i fills. Aquesta és la trampa d'aquest tipus d'amor.

68- Les alumnes tenen dret a estimar sense renunciar a la seva pròpia vida, al seu treball, als seu temps d'oci...

ELS HOMES A PESAR DE L'AMOR

PODEN:

**PENSAR, CREAR,
TENEN EL SEU OCI I LES
SEVES AMIGUES/AMICS**

69- Les alumnes tenen dret a reivindicar un amor entre iguals. Entre un ser educat per dominar i un altre, per dependre, no pot haver-hi amor, sinó només llaços de servitud.

70- Les alumnes tenen dret a saber que la dependència afectiva es relaciona estretament amb la dependència econòmica. Tenen dret a reivindicar la seva independència en aquest sentit i a no dependre dels diners que els pugui o vulgui donar un marit.

**SI TU ETS LA SEVA MITJA TARONJA
ELL ES EL "TEU EXPREMEDOR"**

71- Les alumnes tenen dret a rebutjar el model afectiu sexual que se'ns transmet en aquesta societat perquè genera sentiments com el de possessió i exclusivitat que desencadenen gelos i competitivitat per aconseguir afecte, i condueixen -en definitiva- al fracàs de les relacions i a la infelicitat.

DRETS DE LES PROFESSORES:

No és, ni molt menys accidental el fet que el treball docent, sobretot als primers nivells de l'ensenyament, sigui una de les possibilitats professionals majoritàries de (i per a) les dones.

A les dones ens han orientat tradicionalment cap a sortides professionals que es consideren una projecció de les nostres atribuïdes qualitats materno-domèstiques (dins una gamma que va de mainaderes o mestres a infermeres, hostesses o assistents socials).

Dins l'ensenyament, a més a més, comptem amb el tòpic que aquest treball és perfectament compatible, en horaris i vacances, amb la cura de les filles i fills. Això ens permet, en teoria, complir amb l'horari laboral amb més facilitat que altres treballadores, amb horaris de treball, vacances i festes que no coincideixen amb les de l'escola.

Allò que aquest tòpic no té en compte és:

- que el treball docent no s'acaba amb l'horari escolar.

- que la majoria de les professores han de planificar, preparar classes, corregir, etc. en unes hores que afegeixen al seu treball com a mares i responsables de la casa, a costa del seu temps d'oci.

- que això continuarà succeint així mentre no hi hagi una revolució dels rols generals de la dona i de l'home respecte a la família i al món privat, i que no es pot plantejar mai que la dona sigui la culpable d'aquesta situació de fet.

L'obligació d'encarregar-se del treball domèstic i la cura de les filles i fills comporta, d'entrada, per a les dones, en qualsevol situació laboral, desigualtat respecte al treballador masculí. A l'ensenyament, en concret, significa desigualtat quant al temps disponible i quant a les possibilitats de reciclatge i perfeccionament. Desigualtat que es pot veure incrementada en l'actualitat, si ens imposen una "carrera docent" competitiva i que s'hagi de fer FORA DE L'HORARI LABORAL I AL MARGE DE LA FEINA DOCENT

- Als països anglosaxons, dels quals s'ha copiat aquest model de "carrera docent", la situació és ja, estadísticament, discriminatòria per a les professores: Els professors ocupen les càtedres i els òrgans directius, mentre que les professores estan, de fet, relegades a llocs de treball remunerats pitjor, de menys prestigi i de tracte directe amb l'alumnat -tutories, relació amb mares/pares, etc.- com si aquest aspecte importantíssim de l'ensenyament pogués infravalorar-se. O, potser, està pitjor remunerat perquè majoritàriament l'exerceix la dona?

Sabem que un llibre subtítolat "els drets de les alumnes" no és el lloc apropiat per a una anàlisi profunda d'una qüestió d'aquest tipus, però volem fer una crida d'atenció al respecte, perquè pensem que, en una professió que fins ara no estava gaire jerarquitzada i on la majoria

som dones, ens convertiran en la ''classe tropa'' perquè els homes siguin els ''comandaments'' com a totes les professions, encara que estan en minòria numèrica.

L'altre aspecte de l'ensenyament, el que ens afecta, no estrictament com a treballadores, sinó com a transmissores de la cultura oficial, no és menys problemàtic per a les professores com a dones.

Com hem indicat al llarg de tot aquest llibre, les dues funcions que té encomanades la institució escolar: (transmissió de continguts i formació social de l'individu) són, actualment, discriminatòries per a les dones.

Hem intentat explicar de quina manera els continguts ens ignoren, tot presentant un món, no només dirigit, sinó viscut, pensat i interpretat per homes, com si això fos absolutament objectiu. De quina manera el que anomenem formació o educació en general, ens obliga a renegar de nosaltres mateixes (perquè el que es presenta com a norma, -encara que no sempre conscientment i obertament- és el model masculí). Quan s'anima una nena perquè es defengui ''pegant com un nen'', quan es permet que es burlin d'un alumne perquè és tímid, mentre el seu company ''perdonavides'' és continuament el centre de la nostra atenció; quan es valora la conversa sobre cotxes i motos i es menysprea la costura i ''les coses de nenes''... S'ESTA INCULCANT SUBREPTICIAMENT QUE ALLO MÉS IMPORTANT ÉS SER HOME.

Cal remarcar també certa metodologia d'ensenyament, fonamentada en el recurs a l'autoritarisme, és imposició d'un ''valor'' tradicionalment masculí, que es presenta amb un caràcter de necessitat i d'objectivitat que no té.

Per totes aquestes raons, el nostre problema com a professores és que o bé som capaces de posar en qüestió tot aquest model, per poder elaborar unes altres alternatives superadores, o el nostre treball ens encamina a reproduir i valorar en tots els aspectes, tot allò que ens anul·la com a dones. És a dir, a trasmetre el punt de vista androcèntric.

PER TOT AIXÓ:

1- Les professores tenim dret que ens reconeguin com a dones, que tota la documentació oficial contempli l'ús del femení i del masculí. Tenim dret que les nostres convocatòries de claustres, reunions, tutories etc. siguin de ''professors i professores''.

2- Les professores tenim dret a no reproduir ni permetre actituds masclistes o rols tradicionals o estereotipats que afavoreixin en l'esquema educatiu, la transmissió d'un sistema de valors que discrimina les dones.

3- Les professores tenim dret a rebutjar l'AUTORITARISME com a sistema educatiu perquè es fonamenta en la coercició i en l'abús de poder que generen humiliació i por. Perquè anul·la el desenvolupament de la capacitat crítica en les i els alumnes, i perquè impedeix que l'aprenentatge sigui el resultat del treball i la reflexió conjunta.

4- Les professores tenim dret ser respectades en les nostres opcions no autoritàries, més progressistes i avançades des del punt de vista pedagògic, que trenquen la inhibició de l'alumnat i permeten un procés d'aprenentatge actiu, creatiu i potenciador de les qualitats pròpies de cada persona.

5- Ningú no té dret a interpretar aquestes metodologies o tècniques com a opcions 'passotes', o fàcils, o com mostra de 'debilitat' o incapacitat docent.

6- Les professores tenim dret a parlar de la dona als nostres centres, a afavorir-hi la investigació i difusió de la cultura, la història i altres aportacions de les dones al món, tant a través dels continguts de les assignatures, com mitjançant grups de treball, seminaris, conferències, publicacions etc.

7- Les professores tenim dret a crear mecanismes que fomentin la solidaritat entre les dones per desenvolupar la nostra pròpia estima i la seva capacitat d'influència en el sistema educatiu.

8- Les professores tenim dret a practicar la 'acció positiva': la defensa i potenciació de la dona en situacions concretes en contra la discriminació instaurada.

9- Les professores tenim dret a combatre els prejudicis socials que pressuposen en les dones una 'natural' inclinació cap a la cura dels infants.

10- Les professores tenim dret a rebutjar el mite que les tutories i els càrrecs que impliquen tracte directe amb mares i pares, tenen 'menor importància', són fàcils o exempts de responsabilitat. Tenim dret que es prestigiïn aquest càrrecs i es remunerin com els altres.

11- Les professores tenim dret que els salaris de l'ensenyament s'equiparin amb els de la mateixa categoria professional. Tenim dret que deixin de considerar-se sous complementaris o subsidiaris.

12- Les professores tenim dret a oposar-nos a una carrera docent competitiva. Tenim dret a rebutjar que el perfeccionament i el reciclatge es faci fora de l'horari laboral i del treball docent.

13- Les professores tenim dret a refusar una carrera docent orientada a establir jerarquies perquè la jerarquizació converteix la relació laboral docent, en una estructura vertical, de dalt a baix, i impedeix la co.laboració entre iguals.

14- Les professores tenim dret que no s'interpreti aquesta opció com a signe d'estancament o apatia, sinó com a disconformitat amb els valors sexistes-competitius imperants en la nostra societat i que es veuran incrementats a l'escola si s'hi imposa aquest model de carrera docent.

15- Les professores tenim dret a disposar d'espais propis on reunir-nos i treballar conjuntament (tant amb altres professores com amb alumnes i altres treballadores del centre) aquells temes que ens concerneixen com a dones.

TOTES LES ALUMNES I PROFESSORES
TENIM DRET A REVOLTAR-NOS CONTRA
EL PAPER QUE SOCIALMENT S'ENS IMPOSA.

Aquest llibret és el projecte del que serà el LLIBRE LILA DEL COLE, que serà publicat l'any vinent en català i en castellà. Totes les alumnes i professores que vulgueu contribuir a la redacció definitiva, podeu aportar les vostres idees, suggeriments i crítiques sobre qualsevol aspecte. Perquè ens arribin, podeu dirigir-vos directament a la persona que us l'ha proporcionat o escriure'ns a una de les següents adreces:

Escrivim aquest llibre exclusivament des del punt de vista de la dona, però això no vol dir que no tinguem en compte que l'alliberació total de la dona no serà una realitat fins que no canviï totalment el model de societat que existeix.

ASSEMBLEA DE DONES
D'ENSENYAMENT
C.T.D. C/ Gran de Gràcia 126
080 Barcelona

O

K la Dona
Gran Via 649 4rt
080 Barcelona

BIBLIOGRAFIA:

Treballs i documents del "Colectivo Escuela No Sexista" de Madrid.

Treballs i documents del "Feminario de Alicante"

Treballs i documents de PEIX VIOLETA de Barcelona

Treballs i documents de las "Jornadas de 10 años de lucha del mov. feminista", Barcelona 1985.

Treballs i documents del Colectivo Harinaguada. Canarias.

Treballs i documents de la Asamblea de Mujeres Independientes de Vizcaya.

Treballs i documents de Fabricio Calvao : *Hermes, Afrodita y otros engaños / Reflexiones inmediatas en torno a la escuela / mujer.* (Ponencia-documento Barcelona 1985)

Treballs i documents del Seminari d'estudis de la Dona. Departament de Sociologia, Universitat Autònoma Bellaterra, Barcelona.

Carmen Camarero, Feko Redondo i M. José Urruzola : *Sexualidad en la Escuela.* Ed. LaSal.

Montserrat Moreno : *Como se ensena a ser niña: el sexismo en la escuela.* Ed. Icària.

"Alice in Genderland" Published by the National Association for the Teaching of English. David Green Printers, England 1985.

"Primeras jornadas Mujer y Educación" Publicat per l'Institut de la Mujer.

García Messeguer, Alvaro - *Lenguaje y discriminación sexual.*

Colección Cuadernos Inacabados. LaSal, Barcelona.

Dale Spender, Elisabeth Sarah i altres: *Learning to lose : Sexism and Education.* Women's Press. London 1986

DIBUJOS:
Natalia Torres.

LAYOUT:
IMPRINT S.L.

ADRECES D'INTERÉS (BARCELONA)

* Centres d'urgència per a la dona:

- GRUP T/ALBA (Centre-Residència d'ajut a dones batudes)
C/ Mallorca 310, 26a, 1a.

- Centre d'informació d'urgència per a la dona
C/ Comerç 44. Tlf: 3190042

- Assessoria Jurídica

Rda. Universitat, 21. 26a, M. Tlf: 3177200

* Centres d'interès:

- "Ei la Dona" Gran Via 649, 4rt (on et podreu donar informació sobre tots els grups de barri i d'un altre costat, així com de "centres de planning").

- Eui de les Dones, Llibreria LaSal
C/València 220

- Centre de Documentació de la Dona (Centre Cívic "La Sedara")
C/ Sicília, 221. Tlf: 2574578.